

Budapest, 1879.

40. szám.

Október 2.

Megjelenik minden csütörtökön. — Előfizetési ár: egész évre 4 frt, fél évre 2 frt, negyed évre 1 frt. — Hirdetések ára: 4 hasábos petit sor 8 kr. Az előfizetési pénzeket a Szent-István-Társulat igazgatóságához, a kéziratokat a lapszerkesztőségéhez (IV. Lövész utca 13. sz.) kérjük küldeni.

Virág Benedek emlékezete.

(Halálának félszázados évfordulója alkalmából.)

(Vége.)

A Virág által fentebb dicsőréttel kiemelt ifjak egyikétől, atyámtól s nagybátyám: Mátray Gábortól, a »Regélő és Honművész« egykori szerkesztőjétől nem egyszer hallám öregségök napjaiban is kegyelettel említetteti a varázshatást, melyet az öreg költő magyaros lényé az elnémetesedett főváros ifjuságára gyakorolt.

A fiatalság csoportosan kereste fel a szerény budai lakost, melynek nyájas, leereszkedő, tudománya gazdag tárházát mindenkivel készen megosztó lakója egy hozzájáruló ifjat sem bocsájta magától el jó tanács vagy buzdító utmutatás nélkül.

Az ősz magyar költő az egykori hajóhidon gyakran átlátogatott nagyatyám haltéri lakába. Szívesen elbeszélgetett órahosszant Pest város főtanítójával a haza közügyeiről, a nemzet jövőjéről. Becsülte ennek a polgárság körében kifejtett s hevesi származásának megfelelő magyarosító buzgalmát és a nemzeti szellem ébresztésében munkatársaul tekintette a különöz paedagogot, ki vele együtt sohasem vált meg a magyar köntöstől, magyaros szokásoktól, és Paczkónál megjelent »Egyházi énekék és lytániák« munkájával utat tört a magyar egyházi éneknek a főváros templomaiban.*)

A házi gyermekek és pajtásaik köre mindig ünneppül tekinték Virág bácsi látogatásait. Sovárogva csüggtek lelkesítő szavain. Tőle tanulták ismerni nemzetök multját és szeretve aggódni a magyarság jövőjén.

*) Lásd »István Bácsi Naptára« 1857. évi folyamát. — Déryné naplóját a »V. Ujság« 1878. évi folyományában.

E kis kör tagjai közül az ő buzdító szavára választák az irodalmat életpályául Munkácsy János, a »Rajzolatok« szerkesztője; Toldy, ki Virág műveinek kiadásával hálás emléket emelt mesterének; Bajza József, kinek első költeménye az agg lantost zengi és Mátray Gábor, az első szépművészeti és irodalmi hetilap szerkesztője.

Egy 15 és egy 16 éves gyermekifju lépett be, az 1820. év utolsó napján, elfogult szívvel, tiszteletteljesen a már hetven évet meghaladt agghoz, kinek buzdító énekei tétették velök a szent fogadást, hogy egész életök azon magasztos célnak lesz szentelve: a nemzet izmosodását, a magyar irodalom dicsőségét előmozdítani. A fiatal lelke öreg egy csókkal avatta fel a két tanítványt. »Emlékezzetek e napra — szóla hozzájuk kenetteljesen — e napra, melyen a múzsák szolgálatába fogadtalak. És ha bármely bajai az életnek, melyeket még nem ismeretek, egykor elcsüggesztenének vagy a szerencse bármely hivatató kilátásai csalogatnának: ne feledjétek, hogy mivel tartoztok a közös édes anyának s maradjatok hivi érzéssel és tettel. Emlékezzetek, mit ígértetek nekem. Számon kérem hűségteket!« *)

Igy avatta litteraturánk munkásaivá a magyar irodalomtörténet megalkotóját Toldyt és Bajzát, ki első, rég elfeledt költeményében ősz mestere tanácsaira ad visszhangot.

„Virág Benedekre, Pannonia Florához!

Flóra! jön a deres ősz, elhervad gyenge virágod,
Most kedvelt kerted majd lealazza magát.
Bármi nagyon szereted, ápoltad s neki örültél,
Meg nem mentheted a hófuvatok dühitől.

*) Lásd a »Pesti Napló« 1853. decz. 31-ki tárczáját, Toldy tollából.

Semmi nem árthat az én szívem kedvelte virágnak,
Mely kertembe sok őszt olta gyönyörbe virít.
A zord fergeteg is hozzon bár nagy hideget, nem
Fonnyaszthatja meg őt: Istene Poebus, őre!«*)

A »Széplitteraturai Ajándék« egyik költeményében Vörösmarty is mestereként üdvözli »Kelenföldnek koszorus szerzőjét«, ki »tüzesen keltvén a nyugvó nemzeti lelket, ifjat, tudóst egyaránt munkás életre siettet.«

Ugyancsak Vörösmartynak Horváth, ráczkevei espereshez, 1830. január 26-diki kelettel irt, s előttünk fekvő leveléből merítjük szomorú elhagyottságban bekövetkezett halála körülményeit:

»Ma szegény Virágot is eltemettük. Halála, mint többnyire minden litteratoré, rettentő például szolgál mindennek, ki az ügyefogyott magyar litteratura kopár mezéjére az élet utjairól eltévelyedni elég boldogtalan; ha az ilyet valami rettenthetné. Szegényül, elhagyottan halt meg: egy-két jó barátja segítette, tehetőség ismerősei nem úgy, a mint illetet volna. A gyermeklelkű öreg mindenét elajándékozta, vagy meglopatott. Gondviselő nélkül élt gyámoltalan öregségében és szükségét csak azért nem szenvedett, mert egyszerű böles élete kevés-el elégedő volt. Az éjjel, hogy a gutaütés eltehetlenítette, tyukja fejénél ült, kutyája mellette az ágyon és macskája rajta járt. Ezek voltak őrállatai az emberektől elhagyottnak és egy összerágott czinkanál hevere székén, melylyel hihetőleg orvosságot akara bevenni.«

Ily véget ére ő az érdemes, mindvégig híven a férfias lelkülethez, melylyel önmaga a »Böles«-et jellemezte; hogy

— — magában bizik; az ellene
Felkelt szerencsét, mint valamely kemény
Szirt a haboknak csapkodását,
Érzi, de férfiasan megállja.«

* * *

A krisztinavárosi temető kápolnája közelében, egy vadgesztenye utmutatása elvezet sirjához.

Pár éve, hogy az »Életképek« hasábjain ifjúságunk kegyeletét felhívtam elhagyatott állapotára.

Csaplár Benedek nemes lelkülete adott vala felajdulásomra jól eső visszhangot. És dr. Kerékgyártó Árpád pietása restauráltatta az egyetemi ifjúsággal. Midőn minapában figyelmeztető szavára felkerestem, illő díszben találtam egyszerű emlékéit és illatos virágok költészete pompázott a költő nyughelyén. De egykori lakháza, melyet Csaplár buzdította nyomozásom

*) Lásd a »Széplitteraturai Ajándék« 1822. évfolyama 88. oldalán. — Toldy tévedése kifelelte Bajza verseiből a 18. költeményét és hibásan jegyezte meg felőle életrajzában, »hogy 1823-ban, Kisfaludy »Auróra«-jában lépett fel az irodalom terére.«

nagy bajjal tudott elvégre feltalálni, máig emlék nélkül áll egyszerűségében, s egy márványtábla sem tellett reá a hálás utókortól a »nemzeti lélek tüzes ébresztője« áldásos munkája, küzdelmes élete színhelyének jelzőjeül.

Pedig a jövő év első havában félszázadot mul elhalálzásának napja. És Virág érdeme ennyi jubilaumot csak érdemel a hazafias emlékeztetől.

Hozzáfordulok napi sajtónk utján közelebből. Bízom, felhívásom nem hangzik el a pusztában kiáltó szavaként visszhangtalan.

Itt a magyar kath. papság, melynek Virág büszkesége; ifjúságunk, ha hálás mesteréhez és az egész ország, mely költőjét, a »nemzeti szellem tüzes ébresztőjét« félszázad évsorán tán nem feledte el?!

Dr. Ompolyi M. Ernő.

Buzavirág.

— Rege. —

Midőn még a fű, fa szólt	»Édes Isten, könyörülj!
S a virágnép zengett,	Jő szagomat szüntesd,
Rét és mező hangosabb volt,	Tekintsd e kárt köröskörül...
Vig daloktól rengett:	Nagy baj az, ne törd ezt!«
Aranykalász között élt	»Szép te benned a részvét
Egy kis virág kelyhe,	Gyönyörű virágom!
Tán a pajkos szelektől félt?	Szívem' is könyörrre készted
Azért bujt e helyre.	E tengernyi káron.«
De hiába bujt el ő!	»Veszítsd el hát illatod!
Illata kiáradt;	De nyérj érte szebb színt,
Fölkereste a hűs szellő,	Ezt nyugodtan mutathatod:
Csókján majd kiszáradt.	Földre kék eget hint!«
Ember, állat érte járt,	S a hófehér kis kehely
Szedni szagos szálát,	Égszínűvé váltott,
Eltiporta a buza-szárát,	Erős szagot már nem lehell,
Aranyos kalászát.	Bizton rejtve áll ott.
Megsajnálta e nagy kárt	Kék szemével égre von, —
A szerény virágcsa,	Bő kalász közt intve:
Hogy érte az egész határt	»Gazda, bizzál! dúsabb a hon,
Oly pusztulás rágta...	Mely ily áldást hinte!
Harmat-könyű reng szemén,	»Ne szeressed a földet,
Siránkozik egyre,	Bár arany kalásza:
S még mélyebbre buj a szegény,	Dúsabb, ékesb ott fölötted
Hogy ne vegyék észre.	A menny aratása!«
S szól hozzá a nagy Isten	Nem fél már a buzaszál,
Hajnali sugáron:	Kiki becsben tartja,
»Mi lelt téged, drága kincsem?	S kék hugára védve rászáll
Mi bánt szende lányom?«	Nagy kalászos kardja.

Árnya reá borulva
Födi a kék főkét,
S arató lány koszorúba
Egybe fonja őket.

Soc. J.

Fent és alant.

— Beszély. —

I.

Szegény Tályos Gáspárnak nehezen kellett keresni mindennapi kenyerét. Mit használt neki a nagy becsület, a hivatalbeli pontosság, a tiszta jellem, a szerény alázat, melylyel mindenki iránt viseltetett, kivél érintkezésbe jött. Azért még sem vihette többre, mint számfölötti irodatiszti hivatalra, mely czimben és rangban megközelíti a fogalmazóság reményteljes állását, jövedelemben azonban mindjárt az irodaszolga után következik. Alulról nézve úgy látszik mintha tekintetes volna, felülről nézve azonban nem csak nem tekintetes, hanem közel áll a »hallja kend«-hez. Tályos uram meg volt elégedve ezzel. Harmincz esztendeje szolgált s ez idő alatt rengeteg mennyiségű papírt és tintát fogyasztott el, aminek azonban nem volt semmi látszatja. Ha a fogyasztás mennyisége érdem lenne, Tályos ur már rég tanácsosi székből ülne. De a tollal dolgozók régi és ismert fátuma, hogy a szerencse napja örökös felhőkbe van takarva előlük. Az is igaz, hogy minél magasabb állásban, hivatalban van valaki, annál kevesebb a dolga és több a fizetése. Az alárendelt hivatalnoknál ez megfordítva áll. Lélek- és testemészti munka, és nyomoruságos fizetés. Az íróasztal, a költők, írók, diplomaták, szóval nagy emberek e házi trónja, vajmi gyakran szomorú börtön és kúpad a szegény hivatalnoknak, ki évtizeden át ott görnyed mellette, mindennap meghozza neki áldozatát s az a hir, dicsőség és vagyon helyett csendes nyomoruságot ad jutalmul. Tályos urnak is ez volt része. Harmincz éve ült ugyan azon asztalnál, s írta az egyik betűt a másik után. Ha minden betű csak egy fillérré változott volna, Tályos ur most már palotát építhetne annak összegén. De a szegény hivatalnoknak ez eszébe sem jutott soha; úgy hozzá szokott nyomorához, mint a rideg börtön lakója a szomorú zárt falakhoz. Hajdan, ifjabb korában, mikor még neki is, mint más szegény embernek reményei voltak, a hivatalbeli üresedések alkalmával ő is folyamodott a legközelebbi magasabb állásra. Azonban rendszeren voltak fiatal reményteljes tehetségek, s azoknak hatalmas pártfogóik, kik elűtötték kezéről a szerencsét. Számos, jelenben nagy ur, ki utána kezdte pályáját, s kit Tályos ur kezdetben csak »öcsémnek« nevezett, most nagyságos ur, Tályos urnak főlebbvalója, kinek a vén hivatalnok naponta alázatosan köszönt, ha az épen figyelmére méltatja Tályos urat. Így azután lassankint beleszokott azon gondolatba, hogy számára nincs előmenetel. Utóbb már nem is kérelmezte többé. Ugy is tudta, hogy hiába lesz. A remény lassankint elhagyta s mint lombtalan fáról elszállnak a madarak, Tályos ur is érzé, hogy nincs többé ambíciója, nincsenek reményei. Élt mint eddig hivatalának s nem panaszkodott. Oly ritkán látta maga fölött derültnek az eget, hogy meg vala győződve, miszerint jobb sorsot várnia esztelenség volna. Erőt vett lelkén a nyomor bölcsészete. Viselte terhét nyugodtan.

Pedig Tályos urnak nem kellett volna oly bámulatos egykedvűséggel ülni harmincz éven át azon asz-

talnál, melynél az embert nem szokták észrevenni. Ha maga iránt joggal gyakorolhatta a lemondást, mégis voltak kötelezettségei, melyeknek hódolnia kellett volna, hogy sorsát enyhítse. Maga részéről lemondhatott a jövőről, de azok miatt, kik rideg élete egyetlen vigasztalását képezték, nem ártott volna egy kissé erősebb önértzet s becsvágy. Tályos ur családos ember volt. Neje és gyermekei voltak. Hála az Égnek, még azon időben házasodott, midőn a szívek kölcsönös rokonszenve volt irányadó. Jó és hű neje volt. Mig élt, Tályos ur egy kis homályos fogalmat is szerzhetett magának arról, a mi után mindnyájan törekszünk, a boldogságról és elégedettségről. Házassága első éveiben született egy leánykája, kinek Anna volt a neve. Azután hosszú évekig nem volt több gyermeke. A leánykát anyja nevelte föl. Egyszerűen, szerényen, ahogy szegénységöktől tellett. A jó asszony úgy gondolkozott, hogy ha majdan ő nem leszen, pótolja helyét a leány. S jól számított, mert mikor már Anna felnőtt annyira, hogy anyjának keze ügyében járhatott, akkor egész váratlanul született még egy kis fiu, kinek születése anyjának halálát okozta. Tályos ur ott maradt az életben, serdülő leányával s kis fiával. Azt sem tudta mihez fogjon.

Hanem az Isten jó és végzései bölcsesek. Anna jó és szelid leány volt, s már beavatva a háztartás mesteriségébe. Benne elvegyült atyja csendes, komoly s becsületes természete, anyjának tevékenységével. A gyász, mely Tályos ur házat érte, csakhamar elmúlt, mert Anna pótolta mindent. A szegénység nagy nevelő. Oltárra emel s pokolba taszít egyaránt. A bukott nagyokat gyalázatba dönti, de önszületteit búfájós szépségben mutatja be. Mint a jellem választóvíze, elmosza a hitvány érzet, de érintetlen hagyja az aranyat. A szegény sors Annát kiemelte a mindennapiság köréből; erős, szilárd jellemet adott neki, táplálta benne a kötelességérzetet, korán szoktatá ama fenséges daczhoz, szembe nézni a rideg sorssal. Jó iskola volt az Annának. Jobb sorsban tán könnyelmű, elbizakodott s érzéketlen maradt volna, de ama csendes nyomorban, mely osztályrészeül jutott, jellemének csak fényoldalai doborodtak ki. Ő volt atyjának s kis öcsésének Gondviselője. Maga is gyermek vala még, midőn a gondviselés oda vezetete, hogy ősz atyjának és kiesiny tehetetlen fivérének gondviselője legyen. Nem ismerve jobb sorsot, nem volt benne a vágy más után, mint saját sorsát türhetővé tenni. S ez sikerült. Titkos áldás volt kezein. Tályos ur, ki a délelőttöket rendszeren hivatalában tölté, délutánra munkáját haza hozta, s otthon dolgozott. Ezen időt Anna arra használta föl, hogy különféle kézi munkákat vállalt el s azokkal foglalatoskodott. A mellett maradt idő arra is, hogy felváltva a munkát, a kis Lajoskát a betűk ismeretében oktassa. Mert a mint a kis gyerek a lábán megállni tudott, s a dajkaságból visszakértült, Anna vette kezeibe nevelése ügyét. S ez örömnapp volt a családban. Lajoska igen élénk, eszes és tudnivágyó fiu volt. Tályos ur sokszor a téli estéken, midőn a munkában elfáradva, kis fiát ölébe vette s Annával a szerény estebédet elkölté, oly boldognak, nyugodtnak érzé magát, hogy nem cserélt volna bármely excellentiás ural. Mindig szerény viszonyok kö-

zött élt s erre a kis boldogságra is oly érdemtelennek tartá magát, hogy szinte félt a gondolattól, ha netalán elveszítené.

Nagy urak, kik fényes jövedelemmel rendelkeznek, sokszor panaszkodnak a sors ellen. Isten a tudója annak, mennyi bajjal jár egy gazdag embernek élete. A szegény ember mind ezt nem ismeri. Az ő világát Isten megóvta e bajoktól. Sokszor a szegénység puha termő földje az elégtelenségnek, s jellemnek. Legalább Tályos ur ezt joggal mondhatta magáról. Ő ugyan a harmadik emeleten lakott, egy nagyon szerény kis lakásban, de azért nem eserélt volna nagyságos Rédekyné családjával, ki a házat bírta s az első emeleten lakott. Nagyon összehuzva és szerényen kelle élnie, mert csekély fizetése volt, de azért élvezte mind azt a háborítlan, nem irigyelt örömet, mely a szegény és becsületes embereké. Más embernek költsékezni kell, ha mulatni akar. Neki minden szórakozás ingyenben járta. Anna nem csak a házról gondoskodott, hanem apró örömeiről is. Vasár- és ünnepnapokon, tavasszal és nyáron Tályos ur Annával és Lajoskával sétálni ment. Rendesen a főváros ligetébe mentek ki gyalog. S ott közel valamely vendéglőhöz, hol zene volt, leültek egy padra. — Anna vett három szarvast, hármuk számára. Lajoskának, mint aféle serdülő kis embernek, ki szeret futkozni, jó étvágya volt. Egy fél szarvast még el-elkunyorált nénjétől. Ott azután szítták az üde léget, s hallgatták a zenét. Ez vala minden mulatságuk. Csak a tél volt számukra szomorú. Mert télen nem mehettek a zöldbe. Hanem ezt a barátságatlan időszakot is élvezetessé tette Anna. Tudott gondoskodni mindenről. A téli estéken Lajoskának igen szép és érzékeny, tanulságos meséket mondott; majd atyjának segített az írásban. Csak egyszer-kétszer egy esztendőben jutott ki, hogy valamely látványos színművet megnézhetek. Akkor is az utolsó és legőcsébb helyen. S a tél, ez a halálos ellene a szegényeknek, rendesen elmúlt a nélkül, hogy panaszra adott volna alkalmat.

S a leány, ki folytonos munka- s önfeláldozásban tölté napjait, kinek szívéhez nem fért egyetlen hiú reménye az életnek, oly viruló szép hajadonná fejlődött, hogy megakadt rajta a szeme még annak is, ki nem volt — műértő. A folytonos munka, foglalkozás és tevékenység nem csak nem hervaszták el arca rózsáit, ellenkezőleg még fejleszték azokat. A küzdelem a sorssal, melyet elrejtve és titkon, de mégis éreznie kelle, éreznie pedig gyakran, bizonyos önbizalmat és nemes büszkeséget szült. A gondolat, nem szorulni másra, megélni a tisztas munkából, mindig lélekemelő. Anna érezte ezt is; de nem oly mértékben, hogy elbizakodott volna. Hiszen mögötte állt a nyomornak sötét réme, s tudhatta, hogy valamely váratlan esély oly könnyen széttépheti ezt a boldognak látszó álmot s a képzelt mennyből oly gyorsan aláhullhat, hogy vétek volna bizni egyébben, mint Isten oltalma- s önnön munkásságában. És azért nem volt ideje gondolni önmagára, jövő sorsára. Ábrándjai nem voltak, mert nem lehettek. A tisztas szegénység megtanítá arra, hogy eleve uralkodjék érzelmein. Korához mérten korán belátta, hogy számára még vágyak sem léteznek, s hogy le kell mondania azon szép tündéri világból, minőt hasonló korbéli leá-

nyok maguknak alkotnak. A természetes egyszerűséget lelkében ápolta tiszta meleg vallásos érzülete, melyet anyjától nyert s mely megóvta őt ép úgy az elcsüggedéstől, mint a könnyelműségtől. Szerény és szűzies maradt ama komoly és sorvasztó iskolájában az életnek, melyből a sötét szellem szokta szerezni ifju áldozatait.

Azon ház, melyben Tályos ur lakott, s melynek, nem tagadhatjuk, legőcsébb lakását bírta, egy előkelő urhölgy tulajdona volt. Nagyságos Rédeky, született Hegyhalmay báróné, kinek férje egykoron igen magas hivatalt viselt, s annak köszönhető, hogy egy Hegyhalmay báróné kezét elnyerhető. Rédeky ur épen akkor halt el, mikor már excellentiás ur lett volna belőle. Sokan sajnálták halálát, de leginkább Rédekyné baronesse, ki elhunyt férje részéről sok darabosságot szóltan elviselt s meg is bocsátott, kivéve azt az egyet, hogy épen akkor halt meg, mikor az excellentiás czim-től már csak mintegy arasznyira volt. Ezt a derék aszszonyság meg nem bocsáthatá férjének soha. Ott hagyta őt a világ csufjára — nagyságosnak, azon időben, mikor már minden háziur, legyen az szappanos, lakatos vagy kőműves, jogot tart e czimre. Ép azért családi nevét férje előtt használta, s mint özvegy nem csinált titkot azon bosszúságból, melyet férje idétlen halála, mint mondani szokta — neki okozott.

Rédekyné ő nagysága benső neheztelését a balsors csapása fölött még inkább osztá az ő egyetlen leánya Elma kisasszony, egy ismert fővárosi szépség, kinek magasztalásában, bájainak megénekelésében a főváros minden firkoneza buzgólkodott. S Rédeky Elma, ha csak némileg igaz az, amit róla a poéták irtak, az ujdondások kinyomattak, maga volt a Vénus, kőből faragva. Hideg, büszke szépség, már három év óta rendes bálkirályné, kinek tette a szépet mindenki, ki közelébe juthatott, ki vele tánczolt, beszélt, s ki oly boldog volt, hogy elejtett legyezőjét fölvehette. Elma nagysám azonban csak választottak előtt ejtette el legyezőjét s azok között, kik azt leggyakrabban felemelték, első helyet foglalt el Végváry Andor, Végváry Bálint a legfelsőbb fegyelmi törvényszék bírójának fia, jelenben pályavégzett fiatal ember, kire nagy vagyon vár, s ki épen azért nem tudja, minő bolondságot kövessen el.

Kénytelenek vagyunk elbeszélésünk hőseit egymásután elővezetni s így Andor urfit is bemutatni. A derék fiatal ember, a mint mondják, igen szép reményekre jogosított. Alig mult huszonhatéves, már is két nevezetes párbaja volt, egy híres szoktetésben részt vett, sőt a színházi mysteriumokban is jelentékeny szerepet játszott. Atyja a komoly bíró, ki egész életében rabokat vallatott, s híres gonosztévők s országos lókö-tők előtt egyengeté az erény utját, hagyta Andor urfi-nak kedvét telni bolondságaiban. A szigorú, komoly urnak elve volt, a mit azonban nem ajánlunk senkinek, hogy elfogadjon, — hadd tombolja ki magát Andor urfi; majd megjő aztán az esze. S a derék ifju ur e bölcse nevelési rendszer alatt az aty ai engedélynek bő hasznát vette. Tombolt. A szigorú apa nem győzte fizetni utána a golyhókorszak tanfolyamának költségeit. Andor urfira szép örökség várt s telt miből; de a gondos apa mégis inkább szerette volna, ha ez a kurzus egy kissé kevesebbe került volna. Nagy lelki vigasztalódást talált

abban, midőn a csélesap uracs egy szép napon nagyon is mélyen talált nézni Elma nagysám szeméibe, s miután észrevette, hogy elejtett tárgyak fölemelésében neki kiváltságos előjogai vannak, komolyan udvarolt Elma nagysámnak, s atyja előtt is kijelenté, hogy a sok és költséges legénykedés után elvégre egy nagyon komoly lépést szándékozik tenni: Elma kisasszonnyal akarja befutni az élet rögs pályáját.

Igy történt azután, hogy Végyváry Andor kiváltságos vendége lón a Rédeky háznak. A majdnem excellentiás urhölgy igen szerencsésen látta a tehetséges és tehetős fiatal embert. Elma pedig megengedte, hogy első udvarlója legyen. Az ifju ember, a mai házasságtalan világban, midőn a szerelem olcsó ugyan de mégis ritka, elég szép játszma volt Elmára nézvest, de csak is játszma. A kisasszony oly divatos elvekben nevelkedett, hogy a jelen szerencséjében is a jövő nagyobb szerencséről tudott álmodozni. Hiú és kevély volt; Andor urat derék embernek találta, de még jöhetett utána különb is. Azért épen nem vélt igaztalanságot elkövetni, ha eleinte Andor urfit néminemüképen az orránál vezette s játszott vele, mint szoktak játszani a czérnaszálra kötött eserebogárral. Eleresztette, azután megint visszarántotta.

Ezen hasonlatot csak annak tudatában merjük nyíltan kimondani, mert jelenben már nem tartunk attól, hogy miatta Andor urfi részéről felelősségre vonatunk. Sőt hiszszük, hogy most már ő is belátta állításunk igaz voltát.

Andor ur tehát, amint mondani szokták, komoly szándékkal járt Rédekyékhez. Atyja és Elma anyja mindkét részről szívesen látták a viszonyt fejlődni. Végyváry, a kriminalis bíró azért, hogy fiának elvégre megjött az esze, s felhagy divatos hóbortjaival, Rédekyéné pedig, mert okai voltak leányát rangirozott fiatal emberhez nőül adni, ki megelégszik azzal, a mi a zord szivben van, s nem keresi azt, mi van a lábában.

Rédekyék saját házuk első emeletét lakták. Fényes uri lakást. Nem látszottak tudomást venni a bérlakókról. Kiváltképen nem azokról, kik vagy igen magasán, a harmadik emeleten, vagy épen lent, a pinczelakásokban laktak. A házi urnő felügyelőt tartott, ki a házbért pontosan beszédte és rendet tartott. A ház urnőjével a lakók nem érintkeztek soha. Nagy házaknál csak a ház-mester, az öntudatteljes zsarnok, érintkezik a szegény bérlőkkel. Miatta Tályos uram, ki a harmadik emeleten lakott, felakaszthatta magát, Rédekyéné ugyan nem tudta volna meg. Házasság, keresztelő, haláleset, oly roppant házban mind megtörténhetett tudta nélkül. Különbben is az előkelő, finom delnő, ki a nyarat fürdőkön, vagy utazásokon tölté, épen nem törődhetett azon szomorú, szegény emberekkel, kik csak annyiban különböznek az amerikai czukornád-ültetvényes rabszolgáitól, hogy uroknak nem bőrükkal, hanem csak verejtékökkel fizetnek.

Egy véletlen azonban, megismerteté Rédekyéné ő nagyságát s Elmát Tályos ur családjával.

(Folyt. köv.)

TÁRCSA.

A zsidók zenéje. *)

A Szentírás tanúsága szerint a zsidóknál az ősi időkben a nyilvános és magán ünnepélyek tánc és zene mellett tartattak meg. A zene a zsidó nép ősi történelmével szorosan egybe függ s a nyilvános istenitizületben a legelterjedtebb s csaknem kizárólagos uralmat nyerte el. Mózes megparancsolta, hogy az isteni szolgálatnál a zene előadása a Levi törzsre ruháztassék, és ezen törvény a Dávid és Salamon királyok vallásos bőkezűsége által emelt híres jeruzsálemi templomban tartott isteni tisztelet fénye és pompájában érte el valóságát.

Izrael népének zenéjét részletesen vizsgálva a Szentírás nyomán 1) győzelmi vagy dicsőnékeket; 2) templomi éneket; 3) hangszeres zenét különböztetünk meg.

*) Mutatvány Bogisich Mihály budapest-belvárosi segédlel-kész ily című sajtó alatt levő művéből: „A keresztény egyház ősi zenéje.“ A jeles és hazai irodalmunkban eddig páratlan mű, mely hosszas, évek során át gyűjtött tanulmányok eredménye. 35 nagy nyolczadrétű ivre fog terjedni és a liturgikus énekek hiteles hangjegyeit fogja tartalmazni. A görögök és zsidók zenéjével kezdődik, átmeny Krisztus urunk és az apostolok korára, onnét a több szólamu zene megalapításáig vagyis a németalföldi zeneiskola megalakulásáig; szóval a munka a cantus Gregorianusnak története. Liszt Ferencz nagy hazánkia igen szép és elismerő levelet intézett szerzőhöz, bátorítva őt s dicsérve utórró buzgalmit. A mű előfizetési ára 3 irt, bolti ára azonban 4 forint leend, mi, tekintve a mű terjedelmét és költséges kiállítását, valóban csekélynek mondható. Még folyvást előfizethetni szerzőnél október 15-ikeig (Budapest, belvárosi plébánia). Ajánljuk e valóban korszerű és jeles művet tiszt. olvasóink becses figyelmébe és meleg pártfogásába.

Szerk.

a) Győzelmi és dicsőnékek.

Midőn izrael népe Mózes vezérlete alatt az egyiptomi szolgaságból megmenekülve a Vörös-tengeren csodálatos módon áthatott, megzendült a nép ajkán az első dicsdal (Móz. II. 15, 1. 20. 21.), magasztalván az örök Istent, ki Pháraót egész táborával a Vörös-tenger hullámaiba temette. Moab határához érve dicsőnéket zeng a nép az Úrnak, mert nagy szomjuságukban kutat mutatott nekik. (Móz. IV. 21, 17. 18.) A zsidó nép hősi korszakában, a bírák idejében, harci s győzelmi dalokat zengettek. Josue győzelme az ammoniták fölött (Josue 10, 12. 13.); Deborah és Barak győzelmi dala Sissora eleste után (Bírák 5.) mint a zsidó hazafias költészetnek legszebb gyöngye évszázadokon át élt a nép ajkán. Azon idézetek és vonatkozások, melyek a Szentírás egyes helyein »az Úr harczosainak könyvéről« (Móz. IV. 21. 14.); »az igazak könyvéről« (Jos. 10. 13.) szólnak, egész biztonsággal engedik következtetni, miszerint a zsidó nép-nél évszázadok óta dalgyűjtemények — nemzeti dalkönyvek — léteztek, melyekben egyes nemzeti események, vagy az Úrnak Izrael népe fölött virasztó gondviselése, győzelmi, dics- vagy emlékénekekben dicsőítették.

A zsidó költészet és zene azonban virágzásának tetőpontját az istenitizületben érte el. A templomi énekekhez a legnagyobb részt a zoltárok szolgáltatták. Különbben minden ünnep és az isteni tiszteletnek minden része külön énekek birt. Hogy minő volt az ének, azt biztonsággal meghatározni nem lehet. A fenmaradt iratok és emlékek magát az ének lényegét csak sejteni engedik. A zsidók az ének elemeit, szabályait — ha ilyenekről szó lehet — az egyiptomiaktól tanulták. Az ugynevezett próféta-iskolák megalapítása után az izraeliták zenéje nemzeti jelleget öltött fel. Sámuel próféta alapította az első próféta-iskolá-

kat Ráma, Jericho, Bethel és Gilgal városokban. Ezen iskolák célja volt az Úr törvényét és a jóslatokat a népnek értelmesen magyarázni, szent dalokat énekelni és készíteni. A próféta-növendékek az áhitat növelésére dalokat énekeltek és jóslataik, valamint dicsőénekeik, melyekkel a hatalmas Isten nagy műveit dicsőítették — zenével s lelkesült taglejtésekkel voltak összekötve. (Király. könyve 10, 5. 19, 19. 20.) Dávid király rendezte az isteni szolgálatot s megalapította a külön templomi éneket, melyről Mózes törvénye határozottan nem rendelkezett.

b) A zsidók templomi éneke.

Dávid király, kit az Úr a porból emelt Izrael fényes trónjára, az élet csapásaiban és szenvedéseiben — Saul üldözése, Absolon fia hálátlanságában — az istenes énekekhez menekülve keresett vigasztalást. Saját szívét s egész bensőjét mélyen áthatotta az Istenbe vetett bizalom, melyet szent dalokban dicsőített, s azért uralkodásának elején első s legfőbb gondja volt az isteni tiszteletet rendezni, azaz annak fényét méltó zenével emelni.

Ama győzelmi dal, melyet az óriás Goliáth legyőzése után Izrael asszonyai és leányai (Kir. I. 18, 7.) Dávid dicsőítésére énekeltek, sőt a későbbi harci- s csatadalok, melyek egyes győzelmek emlékére irattak, általa egy fensőbb s magasztosabb irányt nyertek. Mindezekbe Dávid istenfélő szíve vallásos szellemet lehel.

Az isteni szolgálat rendezését, valamint a zene előadását a Lévi törzsre bizta. Ezen törzsből Dávid 4000 férfiból álló ének- és zenekart alakított, mely először is a frigyszekrénynek Obed Édom házából való áthozatala alkalmával (Kronik. I. 16, 16—28.), de később rendszeren a kettős isteni szolgálaton, Sion hegyén a szent sátorban, hol a frigyszekrény, a zsidók nemzeti kincse őriztetett, (Kronik. I. 17, 37.) és Gibeon hegyén, hol Mózes szövetségátora és égő áldozat-oltára voltak, működött (Kronik. I. 17, 38—42.). A főigazgatást a Lévi nemzetség három testvére: Assaph — ki Sionban volt — Jedithum vagy Ethan és Heman, kik a Gibeon hegyén voltak, vezették. Az ének- és zenekar a három testvér 24 fia után 24 részre osztatott; minden osztály élén mint karvezető a három testvér egy-egy fia állott, kinek oldalán 11 énekemester működött (Kronik. I. 26, 6. 7.). Az isteni szolgálat idejére sorsot húztak, mely meghatározta a közönséges isteni szolgálaton megjelenendő énekkarnak működését. Sátoros ünnepeken mind a 24 kar megjelent s ilyenkor Assaph fiai a jobb, Jedithum fiai a bal, és Heman fiai a közepén foglaltak helyet (Kronik. I. 33—47.), és Istent énekekkel, sippal s hárfával magasztalták.

Assaph, Judithum és Heman utódai nem csak igazgatták és vezették Dávid koronás prófétának magasztos énekeit, hanem az Isten dicsőségeért lelkesülő gondolataikat, melyeket a Szentlélek sugallatából nyertek, önálló dalokba öntöttek és azokat az Úr házában mint dics- és hálaénekeket zengedezték.

E dalok évszázadok hosszu során át visszhangoztak a jeruzsálemi templomban. Salamon király, kit Isten bölcseséggel és gazdagsággal áldott meg, az általa felépített s a világ hét csudája közé számított jeruzsálemi templom felszenteléséhez, Flavius József biznysága szerint, 40,000 hárfát, 200,000 ezüst harsonát és 300,000 énekes számára külön ruhát hozatott. Dávid énekkara a felszentelésnél megjelent s magasztos dalaival az ünnepély fényét növelte. A Dávid király által berendezett isteni szolgálatot az énekkarral együtt Salamon egész változatlanul megerősítette, mely halála után utódai alatt egész Judoországból fenmaradt, míg a többi tiz nemzetségnél folytonos belső rázkód-

tások s az Istentől való elpártolás miatt csakhamar végkép megszűnt.

Dávid magasztos zoltárait, a különböző templomi énekeket még a 70 évig tartó babyloni fogság keserűségei s nyomora sem voltak képesek az izraeliták szívéből kitörölni. A babyloni fogság után az új templom alapkövetésénél Zorobabel vezérlete alatt az Assaph családjából visszatért 148 énekes feleleveníté a régi templomi éneket és zenét (Esdrás 3, 10—13, 6, 18.): Nehemias alatt, kinek rendelkezésére 245 énekes és énekesnő állott, Jeruzsálem új falainak ünnepélyes beszentelésénél megjelent az énekkar, nem ugyan a régi fényben és pompában, de szigorúan Dávid és Salamon határozatai szerint. Jézus Sirák könyvében (50, 12—21.) Simon, ki 300 évvel Kr. u. e. a főpapi méltóságot viselte, dicsérőleg emlékezik meg az ének és zenekar buzgalmáról és Judas Machabaeus, ki 165. évben Kr. u. e. Jeruzsálem városát a pogányok kezéből kiszabadította, a bálványokat ledöntötte, az égő áldozatotlart az ő törvények szerint ismét helyreállítván, az isteni tiszteletet ének, sip, hárfá és czimbalom kísérete mellett előbbi fényébe helyezte.

c) A hangszeres zene.

A zsidók hangszeres zenéjének történetét a valóságnak megfelelő hű képben festeni a fenmaradt iratok, jegyzetek s emlékek hiányossága s megbízhatlansága miatt föltötte nehéz. Ezen tárgy évszázadokon át sok jeles műrégésznek elméjét kifárasztotta. Mi nem követjük a thalmudistákat, kik fellengző s öndicséretben áradozó műveikben az ókori zsidóknál több hangszeret akarnak találni, mint az történelmileg bebizonyítható; de visszautasítjuk az újabb kor némely írónak azon leplezetlen cinismusát, melylyel a zsidó népnek, mint az Isten kiválasztott népének történetét saját izlésök szerint az isteni kinyilatkoztatás vagy az isteni gondviselésnek varázsától okadatolás nélkül megfosztani törekcsenek. Mi a Szentírást mint az isteni kinyilatkoztatás egyik forrását veszszük alapul, s ebből, de különösen Dávid király fénykorából említjük fel azon nevezetesb hangszeret, melyek az isteni szolgálatnál használatban voltak.

Schilte »Tractatus de musica Hebr.« című művében 36 hangszert sorol fel; míg a Szentírás csak 16-ot említ talán csak azért, mert ezek csakis az isteni tiszteletnél voltak használatban. Mózes I. könyvében 7; a bírák, királyok, krónikák és a próféták könyveiben 4; Dániel látnoknál 5 hangszerről van szó. Dávid király magasztos zoltáiraiban jóformán mind a 16 felemlítettik. A hangszerek három osztályba soroztattak: a húros, a fuvó és az ütő hangszerekre. Az első osztály, mely minden húros hangszert magában foglalt, ismét három részre osztható, u. m. a) Kinnor; b) Nebel és Azor; c) Minnim, Michol és Schalischim. A fuvó hangszerek öt alosztályt képeztek, u. m. a) fuvolák: chalil, nekabhin; b) harsonák: keren és schophar; c) trombiták: chazeroth különböző fajaival; d) sumphoneia; és e) a maschrokita és magrepha. Az ütő hangszerek kétfélek voltak: a) üstök és dobok különféle nemei; b) a réztányérok és czimbalom, valamint a csengő vagy harang czimbalom.

(Vége következik.)

RÖVID HIREK

— A királyné ő Felsége f. hó 21-ikén meglátogatta az érdemekben megöszült id. gróf Károlyi Istvánt főthi kastélyában, a grófnéval hosszasan társalgott igen nyájasan s azután pompás négyes fogatán visszatért Gödöllőre Festetich Mária grófnő és báró Nopcsa főudvarmester társaságában.

— A szent atya bensőbb életéről írják egy francia lapnak, hogy mindennap igen korán kel. Boldizsár régi szolgája ha reggel 1/26-kor hozzá bemegy, már imádkozva találja. Ez a Boldizsár 20 évig volt Pecci bibornok szolgálatában s midőn urát pápává választották, fekete ruháját ibolyaszínű reverendával kellett fölcserélni, mi őt rettenetes zavarba hozta, kivált mikor látta, hogy az idegen papok őt praelatusnak tartják és kezet akarnak neki csókolni. Mikor a pápa hűséges szolgájának ilyenét kellemetlenségeiről értesült, jó izűt nevetett. (Rel.)

— Báró Orczy Bélát a király ő Felsége folyó évi szept. 25-ikén kelt legfelsőbb kéziratával kinevezte személye körüli elismerését nyilvánította. Az esküt 26-ikán tette le ő Felsége kezeibe.

— Ft. Fogarasy Mihály erdélyi püspök ur ő nagyméltósága az ujonan megalakult szamos-ujvári örm. szert. kath. egyházmegye testülete által megejtett választás alapján az említett egyházmegye főgondnokává Simay Gergely kir. tanácsost és nyugl. törvényszéki elnököt élethossziglan kinevezte.

— Fitzek Károly felsőjászsági alesperes és jákóhalmi plébános a jákóhalmi róm. kath. népiskola kibővítésére 100 frtot adományozott, mely nemes áldozatkészségért a nagylelkű adományozónak a vallás- és közoktatásügyi miniszter őszinte elismerését nyilvánította.

— Dr. Csösz Imre k. r. áldozár s a nyitrai főgymnasium igazgatójának a tanügy terén szerzett érdemei elismerésül ő Felsége a Ferencz-József-rend lovagkeresztjét adományozta.

— Garay János jeles költőnek Szegszárd városában szobrot emelnek. A gyűjtés Bartal György indítványára ezelőtt mintegy 20 évvel kezdődött s a pénzalap jelenleg 5350 forint. Többen ezen összeget a költő művének új kiadására akarták fordítani, de a többség a szobor mellett nyilatkozott.

— Károlyi Ede gróf hosszas szenvedés után mult hó 28-ikán, élte 58. évében Budapesten meghalt. Ő volt gróf Károlyi Istvának legidősb fia; született Párisban 1821. június 18-ikán. A szabadságharcban mint honvédtiszt vett részt s az atya által alapított ezredben szolgált. A szabadságharc után Franciaországba menekült, honnét 1850 végén tért vissza. Élénk részt vett közéletünkben, három országgyűlésen volt mint képviselő, legutóbb pedig a főrendiházban foglalta el helyét. Hült tetemei m. hó 30-ikán szenteltettek be a muzeum-utczai Károlyi-palotában s f. hó 1-én szállították Föthra a családi sírboltba. Nyugodjék békével!

— Lichtfusz Nándor pécs-egyházmegyei áldozár és szántói segédlelkész mult hóban meglátogatván Szegedet, hol a főgymnasiumot végezte, személyesen kereste föl a kunyhók nyomorgó lakóit s 150 forintot osztott ki közöttök. A derék fiatal áldozár pappá szentelésének mult havi évfordulóján egy évi káplányi fizetését, 300 forintot osztott ki a szegények és szerencsétlenek között több helyen; ezen kívül a primitia-ünnepély évfordulója napján egyházi és iskolai czélokra s a centennarium emlékére Torontál megyében, mint e megye szülöttje 100 frtot adományozott.

— A török alattvalók, kik fővárosunkban laknak, II. Abdul Hamid szultán és a keresztény alattvalóknak az orosz-török háborúból való szerencsés megmeneküléseért a pesti szent ferencziek templomában a mult hó 28-ikán délelőtti 11 órakor ünnepélyes Te Deumot tartottak. A szent misét ft. Dosztál Gaudentius házfőnök mondotta. Az isteni tiszteleten a török főkonzul is jelen volt a consulatusi személyzettel.

— Halálozások. Walheim János volt budai polgármester s a Lipót-rend lovagja, élte 82. évében. — Szepesi

József k. rendi áldozár s a privigyei társház lelkiatyja mult hó 26-ikán, életének 76., áldozárságának 50. évében.

— A müncheni műkiállítás on Munkácsy Mihályt nagy arany éremmel tüntették ki. — Viollet le Duc, híres francia műépítész és szakíró Lausanneban szept. 17-ikén, 63 éves korában meghalt. — Kaliforniában is terjed a magyar irodalom. A »Weekly Alta California« Jókai Mór »A láthatatlan seb« című beszélyének fordítását közli, a »Daily Bulletin Supplement« pedig Petőfi »Farkas kaland« versét közölte hibátlan magyar felirattal. — Tenger alatti alagutat terveznek angol mérnökök, mely Algesiras és Ceuta között Spanyolországot Afrikával összekötné. Az alagut husz kilometer hosszú lenne s ezer méternyi mélységben ásnák a tenger színe alatt, mert e helyen kilencszáz méter mélységű a víz.

— **A tótajku katolikus népiskolák számára** a Szent-István-Társulat kiadásában **Magyar Ábécéskönyv** jelent meg Zelliger József képezdei igazgatótanártól. A tankönyv igennyakorlatilag van szerkesztve, úgy hogy a gyermekek minden nehézség nélkül egyszerre tanulnak magyarul s tótul olvasni s ugyszólván észrevétlenül elsajátítják a magyar nyelvet. A tankönyv czime: **Magyar Ábécéskönyv. Magyarország katolikus tótajku népiskolái számára.** Irta Zelliger József tk. igazgatótanár. Ára kötve 15 kr.

— **Pályázat.** A szécsénkei római kath. kántortanítói állomásra (váci egyház- és Nograd vármegye) ezennel folyó évi október 8-ra pályázat hirdetik. Évi jövedelme 46 házaspár után ugyanannyi véka buza és 26 kr; — a tanításért 6 pozsonyi mérő rozs, és 3 frt; — 8 hold szántóföld és 2 hold rét; — készpénz 21 frt; — 4 öl tüzelőfa, melyből az iskolát is tartozik fűteni; — tisztességes szabad lakás házi kerttel együtt — szokásos stóla.

Pályázni kívánók folyamodványaikat a szécsénkei iskolaszéknek czimezve alulirotnál nyujtsák be, és október 8-án a helyszínén jelenjenek meg. Szóllős, september 24-én. 1879. **Bánó Imre,** ecsegi kerületi esperes.

I R O D A L O M.

— A veszprémi növendékpapság **Pázmány-köre** felhívja a lelkészkedő és növendékpapság figyelmét az általa kiadott és alább megnevezett könyvek megszerzésére:

„**Katolikus erkölcsstan.**“ Irta Dr. Müller Ernő. — A második eredeti kiadás után magyaritá a Pázmány-kör. I. és II. köt. N. S. r. XVI. 558. és XVI. n. S. r. 606. I. 1876—1877. — Ára 5 forint.

(Ama szives fogadtatás, melyben ezen kiadványunk része-sült, kötelességünk ké teszi, miszerint azon néhány példány árát, melylyel még rendelkezünk, könnyebb megszerezhetés czéljából 5 frtra szállítsuk le.)

„**A legszebb erény és legundokabb vétek.**“ — Irta Dr. Zwerger János, magyaritá a Pázmánykör 1879. — Ára 2 frt.

„**Egyházi beszédek.**“ — Husvétől pünkösöd utáni első vasárnapig. 148 lap; leszállított ára 50 kr.

„**Utmutatás,** miként lehet a protestánsokat a kath. egyházza visszavezetni és a katolikusokat hitökben megtartani.“ Irta de la Forest; eredeti ára 1 frt, leszállított ára 50 kr.

„**Egyházi szónoklattan.**“ — Irta Schleiniger Miklós. A második eredeti kiadás után magyaritá a Pázmánykör. N. S. r. 284. I. Leszállított ára 1 frt.

Ugyancsak itt rendelhető meg Dr. Zánkay Gyula „Egyházi gyógybüntetések“ című pályaműve, mely a budapesti m. kir. egyetem hittani kara által a Horváth-féle jutalommal koszoruztatott; különös tekintettel IX. Pius »Apostolicae Sedis« kezdetű constitutiójára. Magában foglalja és megmagyarázza e mű a pápának és püspököknek fentartott eseteket, azoknak a gyóntatószékekben való alkalmazását, illetőleg a lelkészeknek és gyóntatóknak kellő utmutatást nyújt. 1877. n. 8. v. 354. l. Bolti ára 2 frt.

MINDENFÉLE.

Öreg hársfa. A bajnóci (Nyitra m.) várkastély kertjében áll egy vén hársfa, melyet trencsényi Csák Máté, Bajnócz várának egykori ura ültetett 1301-ben, vagyis III. Endre, az Árpádház végső utódának halála után. — Nagy Lajos leánya Mária e hársfa alatt tartott országgyűlést, midőn a kormányt Zsigmondnak adta át. — V. László alatt a hussziták itt tartották lázító szónoklataikat. — Mátyás király pedig e hársfa árnyékában nem egyszer adott fényes lakomát. A fa körülete három öl. Körülövedző falócáján 50 embernek kényelmes helyet ad. Ágai és galyai a vihar ellen erős vaskapcsokkal vannak megerősítve. Bajnócz várának jelenlegi ura gróf Pálffy Ferencz e történetileg nevezetes hársfára nagy gondot fordít.

Egy ritka barát. A véletlen egy műteremben két ifjút hozott össze, kik magukat a festőművészetnek szentelték s lelkükben tűz és költészet egyesült. A barátság csakhamar szorosra fűződött közöttök. Mindkettő egy célra tört: hírnévre. Habár mind a kettő egyenlő tehetséggel bírt, az egyiknek mégis több kilátása volt arra, hogy e célt hamarabb elérje, mert vagyonos lévén, nem kellett a kezdet nehézségeivel küzdenie, míg a másikat az éhség kényszeríté, hogy a művészetet olykor mesterséggé aljasítsa. Titokban gyakran sirt e miatt, de az éhség mindig diadalmaskodott felette. Barátja fölfedezte szomorúságának okát s felajánlá neki baráti szolgálatait. Hasztalan ügykezett keblének büszkeségét legyőzni; egy napon mindazáltal ez hatalmasabban nyilatkozott mint valaha, s elhatározta magában, hogy nem veszi többé igénybe barátjának szivességét. Ezen szomorú helyzetben csak egyetlen út maradt magán segíteni: ha tudnillik eladja utolsó festményét. De hol fog találni embert, ki tisztességes árt fog érte fizetni? Barátjához fordult, ki csakugyan ezer frankot szerzett neki festményéért, s örömben a fiatal művészek eszébe sem jutott a vevő után kérdezősködni. Négy év múlt azóta, a két jó barát külön vált s mindkettő célhoz jutott: hirt s pénzt szereztek maguknak. Egy reggel az előbb oly szegény művész a következő levelet kapta: »Kedves Gérardom! Négy év előtt egy képet vettem tőled, melyért ezer frankot fizettem neked. Egy műkedvelő, ki e képet meglátta nálam, e percben megvette azt tőlem tizezer frankon, ide mellékelve küldök tehát neked egy kilenczezer frankról szóló utalványt a francia bankra. Őszintén s forrón szerető barátod Isabey.« — Gérard, az újabb francia iskola egyik leghíresebb történeti és arcképfestője, későbben báró s a művészetek akademiájának tagja lett, s meghalt Párisban 1837. január 11-ikén. Jean Baptiste Isabey, a leghíresebb miniaturefestő I. Napoleon korában, ki őt szertartási és kabinetfestőjévé nevezte ki, meghalt szintén Párisban 1855. ápril 18-ikán.

Sajátságos herceg-nevelés-mód volt hajdan gyakorlatban. A fejedelmi sarjadék mellé egy nemes gyermeket rendelték tanuló- és játszótársul. Ha a herceg rosszul viselte magát, nem tanult vagy valami csínytet követett el, ezért nem őtet, hanem tanuló- és játszótársát verték meg. A fejedelmi sarjadékat az által eléggé megbüntetve hitték, hogy neki néznie kellett, hogyan fenytnek meg az ő hibájaért egy ártatlant.

Szerkesztői üzenetek. G. A.: Megkaptuk s közölni fogjuk. — A „A falábú“ nagyon sajtóval s nehogy kifárasztja magát és olvasóink türelmét, átadtuk őt a nyugalomnak — a kosár fenekén. Ilyen fércelményekre kár papírost és tintát vesztegetni. — Bn.: Nem adható. A jellemnek nínese-nek benne jól kidomborítva, s az egészben hiányzik az egység. A különben esinos irály magában véve még nem elég arra, hogy beszélye elfogadható legyen. A kéziratot az illetőnek visszaadtuk.

Társulati Értesítő.

Szent-István-Társulat.

Kimutatás

a Sz.-István-Társulat igazgatóságához beküldött pénzekről.		frt	kr.
Hege d ü s István váci karkaplány		58	55
Sz a b ó Felix kecskeméti szent-ferenczrendi áldozár		19	91
Néhai Piller István volt tóketerebesi plébános hagyománya		10	—
Tim ár Péter nagykarolyi segédlelkész		72	83
Sz é ll János zalabéri plébános		28	35
R a d n a i Farkas nagyváradi püspöki titkár		214	20
Sz a k m á r y János esperes nagymányai plébános		34	65
P á p a y Jeromos prem. r. kanonok		15	75

Szent-László-Társulat.

Adakozások a Szent-László-Társulat részére.

	frt	kr.
A Mindszenti plébános és hívei (a Magyar Állam utján)	10	—
Jedlik Ányos 1880. évi tagdíja	—	72
Néhai Faix József, volt hunfalvi plébános hagyománya	10	—
Néhai Piller István volt tóketerebesi plébános hagyománya	10	—

Hirdetés.

TEMESVÁRY MÓRICZ

Temesváry Móricz
cipő-gyára
Budapest, király-utca 2. sz.
Orsz.-ház.
Ajánl nagyban és kicsinyben:

Hölgyek számára:

Nemez pongyola cipőket minden színben sörökkel és eszkorral 1 frt 80 kr.
Eberlaszing vagy bőr-ozugos topánokat magae vágással, a legfinomabban kiállítva 3 frt.

Uzagos bőrtopánokat, erős egerin vagy boronyabőrrel vese-nemez béllel, sze-elve. Dupla talppal, esős időben tartós 3 frt 40 kr.

Urak számára:

Topányokat, bornyu vagy bagaria bőrből, szegett és sróftal duplatalppal, igen erős 4 frt
Topányokat orosz lakkbőr-ből, szegett dupla talppal és srófmunkával, munkába és esős időben való 4 frt 80 kr
Térdcsizmák, dupla bagaria bőrből háromszoros csavarral ellátott dupla talppal vízmentes 8 frt 80 kr
Ugyanaz orosz lakk bagaria bőrből 12 frt
Megrendelések postai utánvét vagy az üszeg beküldése mellett a legpontosabban megküldetnek.
Kimerítő árjegyzék ingyen.
(4—4)

Kiadja a **Szent-István-Társulat** (Lövész utca 13-dik szám.) — Felelős szerkesztő: **Ágoston Antal.**

Budapest. 1879. Nyomatott az Athenaeum r. társ. nyomdájában (Ferencziek tere Athenaeum-épület.)